

Юлія Браїлко

ОРОНІМ ГОВЕРЛА В УКРАЇНСЬКІЙ ПОЕЗІЇ: СЕМАНТИКО-ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено дослідженню реалізації прагматичного потенціалу ороніма *Говерла* в українському поетичному дискурсі. Простежено, що ця власна назва актуалізує широкий спектр значень – передусім прецедентну географічну семантику, також узуальні й оказіональні конотації. Існує тенденція до кореляції прагматики ороніма *Говерла* з прагматикою інших власних назв як в інтратекстуальному, так і в транстекстуальному вимірах. Залучення його до топонімної гри вможливує виразне оприявлення сем 'мала батьківщина' й 'батьківщина', що фіксують належність оніма до першого (найближчого) кола індивідуального топонімного фрейму автора. Примітною прагматичною особливістю досліджуваної власної назви є алюзивний зв'язок із біблійними онімами *Мойсей*, *Хорив*, *Сінай*, асоціативний зв'язок *Говерла* – людина, що лежить не тільки в площині антропоморфної метафори, але й устанавлюється через топонімно-антропонімну взаємодію. Також уживання ороніма *Говерла* часто пов'язане з національною самоідентифікацією, а в поезії О. Бердника він узагалі набуває символічного значення «українськість».

Ключові слова: онім, топонім, оронім, поетичний дискурс, *Говерла*.

Ваговитість функцій онімів у художньому дискурсі не завжди корелює з частотністю їх уживань, проте нерідко відбиває узуальну вартісність. Візьмімо, до прикладу, топонім *Говерла*, потрактований науковцями як «карпатський сакральний оронім» [1], етнозначуща власна назва [14, с. 119], «конотонім, що з'явився порівняно недавно, від часів самостійності України, за аналогією до функціонування у мовленні інтерлінгвальних конотонімів як назв тих гір та вершин, що становлять гордість інших країн і країв»¹ [7, с. 129–130]. Порівняно нечасте поетичне використання цієї прецедентної власної назви компенсоване потужно зреалізованим прагматичним потенціалом, що доводять

¹ Корелюють із цим науковим твердженням рядки поезії Р. Лубківського з такою конотонімною парадигмою: *Твердо знаю: / Ніколи вже не зйду / На вершину гори, / Що оточує себе містом, / Увійшла в місто / І зосталася в ньому навіки, / Урізається в пам'ять людську, / Як Сінай, / Арапат. / Чи наша Говерла, / Чи ще якісь інші назви.*

результати нашого дослідження. На думку І. Хлистун, причину цього слід шукати в екстралінгвальних чинниках: «Важливе місце в українській поезії займають оніми Карпати, Говерла, оскільки часто пов'язуються не лише з почуттям любові до малої батьківщини, а й з національною самоідентифікацією...» [17, с. 24].

Вивчення семантико-прагматичних особливостей ороніма *Говерла* в українському поетичному дискурсі, яке стало метою нашої розвідки, не перебувало ще в центрі уваги науковців. Мовознавці спорадично звертаються до цієї проблеми, здебільшого констатуючи лише факт залучення власної назви *Говерла* до розв'язання тих чи тих художніх завдань (В. Головіна [2], Л. Пена [10; 11; 12]). Її конотативні значення побіжно дослідили Г. Лукаш [7; 8], Т. Можарова [9], О. Тележкіна [15], І. Хлистун [17], текстотвірну роль і символіку – Т. Кальченко [4].

За нашими спостереженнями, першим, хто відкрив для української поезії лінгвокультурний потенціал ороніма *Говерла*, став І. Франко, який застосував «принцип збереження <...> пізнавально-акумулюючих та художньо-естетичних етновартостей України» [13, с. 180]. У віршованій казці «Лис Микита» (1890) так описано місце схову скарбу царя Гороха: *На високій Чорногорі, / Де Черемош води скорі / По камінні вниз жене, / У Говерлі просто серця, / Коло третього реберця / Є леґо вище скальне*. «Тут <...> майже живцем перенесено легенди про Довбушевий скарб з натяком на те, що скарб цей залятий і здобути його взагалі неможливо...» [3, с. 155], а основним актуалізатором фольклорних фонових знань є, на нашу думку, власна назва *Говерла*.

В українській поезії аналізований оронім зрідка демонструє суто географічну прецедентну семантику² (*В безтямнім танці я кружляю / Навколо стромовин Го-*

² Див. в «Універсальному словникові-енциклопедії» (УСЕ): «Найвища вершина Укр. Карпат і всієї України; розташована на хребті Чорногора, на межі Івано-Франківської та Закарпатської обл., у межах охоронної зони Карпатського заповідника; вис. 2061 м; конусоподібної форми, складається з пісковиків та конгломератів; альпійські луки, чагарникові пустища, подекуди кам'яністі осипи; біля підніжжя Г. один із витоків р. Прут, водоспад» [16].

– / небо вуст не розтуля!... / Попухли з голоду, померли – / І страшно так мовчить земля; На часі було писати поему широт: / Від Китаю до Північного полюса – такої / поеми треба! / А коли зорі від крику синіють, трошачи крила, / Коли від **Говерли** до **Камчатських висот** / Поселення живих і кладовища мертвих сніги / обложили, / Настала потреба писати поему довгот. Цей же автор експлікує історичні фонові знання оніма **Говерла**: *І дні і ночі на Говерлі / Іскрять у світ за роєм рій: / Повстанські душі не померлі – / Зірками матері живій!..*

У «Словникові конотативних власних назв» Г. Лукаш першою вказана така узуальна конотація оніма **Говерла**, як висота [8, с. 92]. Українські поети теж апелюють до цього інтралінгвального параметричного чинника, використавши його передусім для творення гіперболи: *Він був уперше вищий за Говерлу!* (В. Герасим'юк); *О ті небачені палаци – величезні, / як три Говерли, а покої в них / і пишні, і стильові – розкіш, брате* (І. Малкович); *Ну й намело, накучугурило! / Кругом – Говерли снігові... / Зрадливим березнем одурені, / Мовчать струмочки неживі* (І. Муратов); *...а то сніги як говерли / а могили як мончели...* (Т. Мельничук). Павличковий вимір висоти **Говерли** пов'язаний із гіперболізованою здатністю побачити далекі місця: *Надії на волю у серці не мерли, / Ми бачили Київ і Харків з Говерли, / Із темряви ночі ми бачили світло – / Воно ні на мить перед нами не блідло, / І нас не лякала катівня Береза, / В сокирах і косах точили ми леза / На вас, череватих, опухлих від жиру, – / Не було між правдою й кривдою миру!; Бо ж видно із Говерли та з Ай-Петрі, / Що в центрі України щось горить; Коли Ти станеш на Говерлі, / Сягнеш очима аж на Понт / І вздриш, як зводяться померлі / Онуки Богунів і Гонт, – / Знай, Господи, жага свободи / Нас піднімає із могил / І вписує таємні коди / Воскреслих душ у небосхил; Стою ж я на Говерлі, бачу Київ, / Охоплений вузлами тлустих зміїв, / Удавами з кремлівського кубла, / Що пожірають все, що є, дотла.* Примітно, що в останніх двох уривках (твори датовані 1993 і 2013 роками) оронім **Говерла** мислиться як певний маркер свободи, тоді як у першому, написаному значно раніше (1957), він асоціюється з темрявою та неволею.

Сема 'висота' стає відправною для породження абстрактних метафоричних образів **Говерла терпіння** (М. Самійленко), **Говерла радості і смутку** (І. Федик). Зауважимо, що І. Федик акумулює в аналізованому онімі також конотативну семантику

малої батьківщини, життя, людських досягнень тощо: *У рідних Карпатах моя висота, / Моя Говерла радості і смутку, / Отут мої врожаються літа, / Моїх надій у слові щедрі жмутки* (І. Федик). Т. Можарова вказує на перебудову ієрархії сем і перифрастичність назви **Говерла** у вірші І. Драча «Балада про скромність», де вона актуалізує сему 'висока вершина' та «виступає в обрамленні препозиційного промовистого епітета “критичних”, що додає місткості і виразності створеному образу “світ літературних критиків”» [9, с. 216]: *– Так, трохи не вистачає йому скромності! – / Великодушно погодились поважні дяді, / Поблажливо дивлячись з критичних Говерл.* А в рубаї В. Гриценка спостережено вияв семи, яка асоціюється із суперлативністю: *Скорилає вам Поезії Говерла?*

Опосередковано через сему 'висота' можуть бути експліковані й а) семи 'труднощі', 'перешкоди' (*А ми пієм гучно: / «Ще не вмерла...» / І собі доводим: / таки ж ні! / Та ізнов долаємо Говерлу / Всім собором, / ще й при знамені* (Б. Олійник); *Чорногору перескочу, / Хоч яка висока. / Чорногору перескочу / Й Говерлу, як схочу* (М. Влад); *якщо перебореш себе і зійдеш на Говерлу / набереши по дорозі у жмені голок джерепу / задивуєшся що лише на Говерлі і ніякій іншій горі / плачуть води / за осінню що відходить* (Р. Киселюк); б) сема 'дорога' (*...а на гору зовсім близько / ще трохи й буде вершина / але далі дороги нема / як і сенсу вертати назад* (В. Карп'юк, «Глітвейн дорогою на Говерлу»)); в) сема 'небо' (*Ні, Бог живе не там, де хмари сяють, / Не на Говерлі він стоїть в імлі, / А там, внизу, де родяться, вмирають / І воскресають люди на землі; Як тяжко жити, знаючи, що вже / Ти на Говерлі був, – і більш ніколи / Не будеш там. Змирись, моя душе, / Не проклинай ці низові околи. / Прощайся з небом і додому сходи...* (Д. Павличко); *Сповита мороком, загорнена у норку, / ти висвітлила теміль і дорогу, / мов лижниця, що донесла з Говерли / тривожний запах снігу і зірок* (В. Стус)). Дещо несподіваними є продуковані контекстом асоціативні семи 'доля' (*Горо, моя горо! Тебе я розумію... / Твоя судьба – в снігу красніти та в інею, / Твоя душа – в зими обіймах вічно мліє, / Ти все повита сном, і літо над твоєю / Короною теплом ніколи не повіє – / Геї, яка схожа ти із долею моєю!..* (С. Чарнецький «Говерла»), 'сила' (*Я маю міць гори Говерли, / Що в горі ще міцніш стає* (Г. Хмільовська)), 'житло' (*Зі стромовин – Червоний Чоловік: / «Я – Червоний Чоловік. Живу в Говерлі»* (Т. Мельничук)).

У поезії виразно простежено й закорінений у Біблії алюзивний зв'язок ороніма *Говерла* з такими власними назвами:

– *Хорив, Мойсей*, пор.: *А Мойсей пас отару тестя свого Їтра, жерця Мідіянського. І провадив він цю отару за пустиню, і прийшов був до Божої гори, до Хориву. І явився йому Ангол Господній у полум'ї огню до серед тернового куща. І побачив він, що та тернина горить огнем, але не згорає куц⁵ (Вихід 3:1-2). – Вода вже в вухах шумить, / а нема зупину... / Ніби з **Говерли** з'їжджав / на палаючому куці!* (В. Герасим'юк);

– *Сінай, Мойсей*, пор.: *І зійшов Господь на гору Сінай, на верхів'я гори. І покликав Господь **Мойсея** на верхів'я гори. І вийшов **Мойсей** (Вихід 19:20) – О, щоб я вірував у Тебе, Боже мій! / Унав би я на шпиль **Говерлі**, / Збудив би я молитви давно вмерлі, / Скривавив скрань в поклонах об каміння / І змив би шпиль слізьми великого терпіння (О. Бабій); І дав Він **Мойсєві**, коли закінчив говорити з ним на **Сінайській горі**, дві таблиці свідочства, таблиці кам'яні, писані Божим перстом (Вихід 31:18) – Невже ніколи на Збручі мости / Ми не збудуємо, невже померли / Пророки, що в глибинах темноти / Могли з гори Пивихи чи з **Говерли** / Скрижалі Бога мудрого знести, / Де сказано: «Не відайте кордону / В своїй землі від Сяну аж до Дону!» (Д. Павличко).*

Антропоморфізація оніма *Говерла* засвідчує невичерпність і різноманітність його асоціативних зв'язків, безперечну полісемантичну індивідуальність. Зазначимо, що здебільшого у процес створення такої метафори залучені й інші топоніми: *Гудить, шумить сміхун-жартун (Прут. – Ю. Б.), / Цілує хвилями квітки, / Й сховавши в пролі безліч струн, / Він дзвонить пісні гаїлкі. / Несе дарунки ясноперлі / Та й від коханки від **Говерлі** (О. Бабій); **Говерло-мамо**, сивий **Пініване**, / Дали мені у віно ви папір (М. Влад); На **Говерлі** лунають зелені смерекові речі, / от би в світі оцьому отак, як **Говерла**, нам жить: / небо, наче свитину, вона зодягнула на плечі, / на крутій голіві шапка сонця смушева горить!.. / **Черемош** відіграв на гуцульській тужливій трембіті – / коломийки води в берегах срібним льодом взялись (Є. Гуцало); *Прокинулась **Говерля** сиза, / І люльку закурив **Хом'як**; Обліті сонцем, кутані імлою, / Мета дощів і туч, і градобою, / Красуються в вітрах і бурях гори. / Чи бачиш там, де далеч і туман? / **Говерля** сиза, дужий **Піп Іван!** (Р. Кедр); *А **Говерла** шепоче: / – То, **Черемоше**,***

⁵ Тут і далі цитати з Біблії в перекладі Івана Огієнка.

моше, сні. / Не ридай серед ночі, / А діждися весни! (О. Бердник); *Гроза війни палила, а не стерла / Над Чорним морем борозну живу, / І до **Глодосів** (рідного села автора – Ю. Б.) плакала **Говерла** / Через оту жорстокість світову (Т. Масенко); *Ще буде на спочив пора, / Як ніч непробудна і тиха, / Ще нам наспіває гора / **Говерла** і рідна **Пивиха** (Д. Павличко).**

Асоціативний зв'язок *Говерла* – людина лежить не тільки у площині антропоморфної метафори, але й установлюється через топонімно-антропонімну взаємодію⁶, завдання якої різні. По-перше, це позитивна характеристика певної особи, тут домінують в оронімові *Говерла* стають семи 'висота', 'вершина' (*Доки сяють сніги, / доти йти нам / з вершин на вершини заповідано Майстром (Леонідом Первомайським. – Ю. Б.) / з поезії стрілкою **Говерли**; В землю – вже тим святу, / що одна: / матір'ю – скорбна, / в невістах – святкова, – / попелом сієм свої імена, / щоб як **Говерла** – / ім'я Франкове! (С. Йовенко)), 'найвища якість' [7, с. 92]: *А як розказати мені про Везувій / Вашого (Андрія Малишка. – Ю. Б.) слова, що хитає серцями... / – Хто він? – питає. – Людина, – кажу їй. – / Людина, мамо, що стає піснями! / Якби був зерном – те зерно б не розтерли, / Ярила б нива камінна врожаєм. / Якби був горою, то тільки **Говерлою**, / Якби був рікою, то тільки Дунаєм (Д. Павличко).* По-друге, це актуалізація фонових знань про відомого діяча, зокрема згадка про його малу батьківщину, ідентифікування його як представника відповідного краю: *Чи ж міг померти **Володимир** князь, / Син Химчина, **Говерли** й Прокурави, / Що змив з хреста Руси московську грязь, / І в сядіві Української держави / Побачив Бога зриму іпостась... (Д. Павличко, «На могилі **Патріарха Володимира (Романюка)**»); *Він дихає важче, / ніж усі згорьовані активісти, / не тільки тому, що несе хрест, / а тому, що не вдихнув іще річку Прут, / яка починається з **Говерли**, / а Коломия починається з ріки... (В. Герасим'юк, «Пам'яті **Тараса Мельничука**»); *Менчул чекає. Жде і баракони. / І на **Говерлу**, не на Роман-Кош, / Двигнеш свої роки, вітця і мамі (В. Зеленчук, акровірш «**Петро Мідянка**»).* По-третє, алюзія до відомої події, що відбулася із позначеною антропонімом особою: *Знов попер він на **Говерлу** (вочевидь, **В. Ющенко. – Ю. Б.**) / І не раз іще попер / **Україну** ще не вмерлу / Так долюбить що та вмере... (І. Драч).****

Дослідники слушно вказують на те, що вживання оніма *Говерла* в українській поезії часто пов'язане з

⁶ Зазначимо, що вербалізація антропоніма може відбуватися в паратекстових структурах (заголовкові, епіграфі тощо, як-от у назві циклу С. Йовенко «Леоніду Первомайському»), через похідний прикметник, наприклад *Франковий*, або взагалі не відбуватися (у вірші І. Драча «Говерла» антропонім є гіпотетичним).

національною самоідентифікацією (див. вище), як от: *Не вмерле з Шумеру, / сокрите в санскриті – / луною через Говерлу!*.. (В. Коломієць). Олесь Бердник у поетичній сьюті «Говерла» (1974) вивичує Говерлу до символу українськості, розгортаючи його через складний асоціативний ряд аж до сакрального символу спасіння України й загалом людства: *Говерла – Перун-громовержець (Говорила громами Говерла, / Ілуна – від гори до гори! / Прокотилась... у небі завмерла... / Говори! Говори!!!), Говерла – Монблан (найвища гора у Західній Європі), дзвіниця (Не мовчи, український Монблане, / Калатай у небесну блакить, / Бо як дзвону твого не стане – / Серце стане в ту мить!), Говерла – небо, мрія (Вгору, все вгору і вгору, / На легендарну Говерлу, / В неба безодню стозору, / В мрію – іще непомерлу...), Говерла – дівчина (Недалека вершина, / Мов цютлива дівчина, / Сніговими серпанками / прихорошує щоки свої і чоло... / <...> / Ой спасибі, водице, / І Говерло-дівчице, / Що в твоє джерело позахмарне / лише небо ясне загляда!), Говерла – висота й низ, чистота і бруд, Україна (Отже, я прагнув до неба, / Щоб повернутись до дна? / Люде український, то що ти / В серці несеш крізь віки / На легендарні висоти, / На позахмарні стежки?!; Лайку і сварку, / Пляшку і чарку / У понадхмарність / Тягне бездарність. / Всі до Говерли / Дурні поперли, / Щоб наслідити / В ясній блакиті, / Щоб України / Чиста вершина / Стала смішною / Брудною горою...), Говерла – вогонь (На шукай галузок давньолітніх, / Назбирай усього, то згорає, – / Хай в пустельних горах непривітних / На Говерлі полум'я заграє! / <...> / Якщо серцю у долині тісно – / Запали багаття на вершині!..), Говерла – Сінай, Господь (Хтось підходить Незримий – / Рідний такий, тривожний... / Серце моє нестримно / Стає на коліна побожно... / Нечутний Голос крає / Всі межі смислу й цілі, / І цвяхи вогненні вбиває / У душу заціпенілу. / – Що ти шукаєш у горах? – / Питає те Духослово), Говерла – порятунок людства, вічність (В серці відкрилися очі, / Ніби полум'яні жерла, / У екстазі пророчім / Узрів я Одвічну Говерлу... / До неї ішли герої, / Яких ми ховали в могили, / Вставало над тою Горою / Сонце блакитне, стосиле. / <...> / Дзвони гули заклично, / Проводжали на Гору, / На стежину незвичну / Людство тисячозоре... / Йшла голуба Україна, / Йшла нетутешня Росія, / Йшли всі земні покоління / Из лабіринту Змія!..), Говерла – охоронець душі, віри, прихисток Божого в людині (Діше-колише душу Говерла... / Пальцями зірок, / Хус-*

ткою віри / Небо пилюку на серці обтерло... / Хай, може, буде / Стежка облуди, / Лестоці, постріли, хитроці Змія, / Божя Вершина / Є на Вкраїні – / А понад Нею Зоря пламеніє!). Такі конотемати власної назви *Говерла* почасти є транстекстуальними: у найвідомішому романі О. Бердника «Зоряний Корсар» (1971) «члени екіпажу космокрейсера “Любов” перед тим, як назавжди розлучитися з рідною планетою, сходять на Говерлу, що постає у творі як символ України, величі її духу» [6, с. 26].

Отже, проведене дослідження дає підстави висувати, що значущим для українського поетичного мовлення є широкий спектр значень ороніма *Говерла*: передусім це прецедентна географічна семантика, також узуальні й оказіональні конотації. Помітна тенденція до кореляції його прагматики з прагматикою інших власних назв як в інтрастекстуальному, так і в транстекстуальному вимірах.

Література

1. Бушаков В. А. Карпатський сакральний оронім Говерла / В. А. Бушаков // Вісник Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Філологія. – Івано-Франківськ, 2011. – Вип. 29-31. – С. 311–317.
2. Головіна В. С. Мовний образ простору у поетичному дискурсі Юрія Андруховича / В. С. Головіна // Вісник Житомирського державного університету. – Житомир, 2011. – Вип. 58 : Філологічні науки. – С. 105–107.
3. Ільницький М. Два варіанти лисячої Одиссеї («Райнеке-Лис» Йоганна Вольфганга Гете і «Лис Микита» Івана Франка) / Микола Ільницький // Українське літературознавство. – 2016. – Вип. 80. – С. 147–158.
4. Кальченко Т. Ю. Топоніми у поетичній мові В. Герасим'юка: функціонально-семантичний аспект / Т. Ю. Кальченко // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія : Філологія. – 2016. – Вип. 74. – С. 64–67.
5. Карпенко О. Ю. Когнітивна ономастика як напрямок пізнання власних назв : дис. ... д. філол. н. : 10.02.15 / Олена Юріївна Карпенко. – К., 2006. – 416 с.
6. Комісаренко К. Образ Прометея у фантастичній прозі Олесь Бердника / Катерина Комісаренко // Українська мова і література в школі. – 2010. – № 1. – С. 25–28.
7. Лукаш Г. П. Актуальні питання української конотоніміки : монографія / Г. П. Лукаш. – Донецьк : Промінь, 2011. – 448 с.
8. Лукаш Г. П. Словник конотативних власних назв / Г. П. Лукаш. – 2-ге вид, перероб. і доп. – Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2017. – 280 с.

9. Можарова Т. М. До проблеми аналізу власних назв у структурі поетичного тексту / Т. М. Можарова // Система і структура східнослов'янських мов : зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011. – Вип. 3. – С. 212–221.

10. Пена Л. Гуцульська діалектна лексика в поетичному мовленні Марії Влад / Л. Пена // Вісник Прикарпатського університету. Філологія. – Івано-Франківськ : ПНУ імені Василя Стефаника, 2012. – Вип. XXXII–XXXIII. – С. 253–258.

11. Пена Л. І. Діалектизми в сучасному поетичному мовленні / Л. І. Пена // Філологічні студії. Науковий вісник Криворізького національного університету. – Кривий Ріг, 2013. – Вип. 9. – Ч. 2. – С. 298–306.

12. Пена Л. І. Діалектна лексика у поезії Тараса Мельничука / Л. І. Пена // Науковий часопис Нац. пед. ун-у імені М. П. Драгоманова. Серія 10 : Проблеми граматики і лексикології української мови : зб. наук. праць. – К. : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. – Вип. 6. – С. 38–43.

13. Приходченко К. І. Модус ономастичних назв у творах І. Я. Франка як авторська креація / К. І. Приходченко // Лінгвістика. – 2010. – № 3 (21). – Ч. II. – С. 176–184.

14. Семененко О. Ю. Оними у ролі операторів функції неозначено великої кількості (на матеріалі сучасного українського художнього мовлення) / О. Ю. Семененко // Мова. – 2014. – № 22. – С. 118–122.

15. Тележкіна О. О. Топопоетоніми в художньому просторі Д. Павличка / О. О. Тележкіна // Вісник Запорізького національного університету. Філологічні науки. – 2012. – № 1. – С. 431–436.

16. Універсальний словник-енциклопедія (УСЕ) [Електронний ресурс] / ред. М. В. Попович. – URL : <http://slovopedia.org.ua/29/53392-0.html>

17. Хлисту́н І. В. Топоніми в художньому тексті (на матеріалі української поезії II пол. XX ст.) / І. В. Хлисту́н // Урок української. – 2003. – № 10. – С. 23–25.

Yuliia Braiilko

ORONYM THE *HOVERLA* IN UKRAINIAN POETRY: SEMANTIC AND PRAGMATIC ASPECT

The article is devoted to the study of the realization of the pragmatic potential of oronym the Hoverla in Ukrainian poetic discourse. It is traced that this proper name actualizes a wide range of meanings – first of all, precedent geographic semantics, as well as the usual and occasional connotations. There is a tendency to correlate the pragmatics of oronym the Hoverla with the pragmatics of other proper names in both intratextual and transtextual dimensions. Involvement of it in the toponymic game makes it possible for the expressiveness of semas ‘small motherland’ and ‘motherland’ to be definite, which captures the belonging of the denominator to the first (nearest) circle of the individual toponymic frame of the author. A notable pragmatic feature of the investigated proper name is the allusive connection with the biblical noises of Moses, Horeb, Sinai; the associative connection of the Hoverla as a person is not only in the dimension of anthropomorphic metaphor but also is established through toponym and anthroponym interaction. Also, the use of oronym the Hoverla is often associated with national self-identification, and in the poetry by O. Berdnyk, it generally acquires a symbolic meaning of ‘Ukrainianity’.

Key words: *onym, toponym, oron, poetic discourse, the Hoverla.*

Надійшла до редакції 08.04.2019 р.

